

Хто виконує функції податкового агента банк або відокремлений підрозділ (філія, відділення) при нарахуванні процентів по банківських вкладних (депозитних) або поточних рахунках?

ЗІР, категорія 103.12

Відповідно до ст. 1066 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 № 435-IV із змінами та доповненнями (далі – ЦКУ) за договором банківського рахунка банк зобов’язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунка та проведення інших операцій за рахунком.

При цьому за користування грошовими коштами, що знаходяться на рахунку клієнта, банк сплачує проценти, сума яких зараховується на рахунок, якщо інше не встановлено договором банківського рахунка або законом (ст. 1070 ЦКУ).

За договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов’язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором (ст. 1058 ЦКУ).

Згідно з п.п. 170.4.1 п. 170.4 ст. 170 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ) податковим агентом платника податку під час нарахування на його користь доходів у вигляді процентів є особа, яка здійснює таке нарахування.

Податковим агентом у строки, визначені ПКУ для місячного податкового періоду, до бюджету сплачується (перераховується) загальна сума податку, нарахованого за ставкою, визначеною п. 167.1 ст. 167 ПКУ (18 відс.), із загальної суми процентів, нарахованих за податковий (звітний) місяць на суми банківських вкладних (депозитних) або поточних рахунків, ощадних (депозитних) сертифікатів, вкладів (депозитів) членів кредитної спілки у кредитній спілці.

Відповідно до ст. 7 Закону України від 20 травня 1999 року № 679-XIV «Про Національний банк України» та з метою приведення порядку ведення рахунків клієнтів банків у відповідність до вимог ЦКУ та Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV із змінами та доповненнями Правлінням Національного банку України постановою від 12 листопада 2003 року № 492 затверджено Інструкцію про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах (далі – Інструкція).

Пунктом 1.3 Інструкції передбачено, що клієнти мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору, крім випадків, якщо банк не має змоги прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами.

У межах застосування Інструкції у п. 1.2 наведені терміни вживаються в такому значенні:

- уповноважений банк – банк, що має генеральну ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій;

- відокремлений підрозділ – філія, представництво, відділення або інший відокремлений підрозділ, що не має статусу юридичної особи і здійснює свою діяльність від імені юридичної особи – резидента.

Банки відкривають своїм клієнтам за договором банківського рахунку поточні рахунки, за договором банківського вкладу – вкладні (депозитні) рахунки, за договором рахунку умовного зберігання (ескроу) – рахунки умовного зберігання (ескроу) (п. 1.8 Інструкції).

Враховуючи викладене, банк як податковий агент, що нараховує за податковий (звітний) місяць проценти на суми банківських вкладних (депозитних) або поточних рахунків сплачує (перераховує) до Державного бюджету як за себе, так і за відокремлений підрозділ (уповноважений або не уповноважений) за своїм місцезнаходженням загальну суму податку на доходи фізичних осіб за ставкою 18 відс. оскільки відокремлений підрозділ здійснює діяльність від імені юридичної особи – резидента – банка і договори банківського рахунку, банківського вкладу, укладаються між банком та фізичними особами – клієнтами.